

D eğerli Üyelerimiz,

Bu sayıda özel bir konuya değiniyoruz: Nükleer Santraller ve Nükleer Enerji. Nükleer Santraller uzunca bir süredir gündemimizde. 18 Aralık 1996 tarih ve 22851 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan TEAŞ'ın "küçük bir ilanı" (Resmi Gazete'de "muhtelif malzeme satın alınacaktır" şeklinde yer aldı) gündeme yerleşmiş oldu. Susurluk, tarikatlar, çeteler tartışmaları arasında unutturulmaya çalışılsa bile ülkemiz açısından önemi nedeniyle konunun tartışılmasının önemi ortadır. Nükleer santraller üzerine bugüne kadar çok şey yazıldı. 1940'larda nükleer teknolojinin elektrik üretiminde kullanılmaya başlamasıyla nükleer santraller insanlığın kurtarıcısı olarak sunuldu. Bu teknoloji hızla yaygınlaştı ve genel elektrik enerjisi içerisinde %18'lik bir paya ulaştı.

1986 Çernobil faciasıyla birlikte dünyada başka bir süreç başladı. Bu süreç, insanlığı kurtaracağına inanılan nükleer santrallerden kurtulma süreciydi. Çernobil faciasına kadar kamuoyuna nükleer santrallerin son derece güvenli olduğu, hatta kaza olasılığının son derece düşük -sıfıra yakın- olduğu imajı yayılmıştı. Oysa gerçeğin öyle olmadığı, geçmişte kamuoyundan saklanmış bir dizi nükleer santral kazası olduğu da sonradan öğrenilmiştir. Çernobil kazasıyla; bir nükleer kazanın sadece kaza bölgesini değil oldukça geniş bir alanı etkilediği görülmüştür. Kazadan dokuz yıl sonra santralin teknik müdürü Volodymir I. Usatenko'nun hazırladığı rapor kazanın sonuçlarının bilinenden daha vahim olduğunu göstermektedir. Örneğin, kirlenen tarım alanı 1.866.000 hektar, kazaya bağlı ölümler toplamı 32.571, çalışma yeteneğini kaybedenlerin toplamı 5.237,187 kişi akut radyasyon hastalığına, 15.000 kişi de değişik hastalıklara yakalanmıştır. Kazanın etkileri ise tıbbi olarak 30 kuşakta sürecektir.

Tabiki bir nükleer santrale karşı olmak; kaza olduğunda olacaklarla sınırlı değildir. Nükleer santrallerin en önemli riski atıkların saklanmasıdır. Bu atıklar yerin yüzlerce metre altına çelik bidonlar içinde saklanmalarına karşın yeterince güvenlik sağlanamamaktadır.

Nükleer Santraller konusunda geline nokta nükleer santrallerin belli bir takvim çerçevesinde tasfiyesine doğrudur. Sadece sınırlı sayıda ülkede nükleer santrallerin yapımı sürmektedir. Dünya hızlı bir şekilde alternatif enerji kaynaklarına yönelmektedir. Bu konudaki araştırma geliştirme çalışmalarına hız verilmiştir. 2010 yılında genel elektrik enerjisi içerisindeki payı %15'e inecektir.

Bu durumda doğal olarak yaklaşık 20 yıldır ülkemize nükleer santral pazarlamaya çalışan nükleer santral lobileri işsiz kalmaktan dolayı lobi faaliyetlerini artırmışlardır. Ülkemizdeki enerji istatistikleri geleceğe yönelik projeksiyonların hiç biri nükleer santralleri zorunlu kılacak noktada olmadığını göstermektedir. (Bu konuda ayrıntılı raporlar EMO Dergisi'nin 398. sayısında, TMMOB Dergisi'nin Kasım'96 da yayınlanan Enerji Özel Sayısı'nda yayınlanmıştır.)

İnsanlar ve çevre açısından riskleri yanısıra nükleer santraller sadece kuruluş maliyeti olarak eşiti hidroelektrik santrallara göre 5 kat, eşiti termik santrallara göre 3 kat daha pahalıdır. Nükleer santrallerin kuruluş maliyeti yanısıra işletme maliyetleri son derece pahalıdır. Ülkemizin bir teknik şartnameyi bile hazırlayabilecek teknik birikimi yokken bir nükleer santrali işletebileceği iddiası komiktir. Dolayısıyla teknik olarak bir dışa bağımlılık söz konusudur.

Ülkemizde nükleer santrallerde kullanılabilir nitelikte radyoaktif elementler yoktur. Yani santralin yakıtı da yurtdışından karşılanacaktır. Yani yine bir dışa bağımlılık söz konusudur.

Odamız bu konuda tüm kitle örgütleri, çevre kuruluşları, yöre belediyelerinin içinde bulunduğu nükleer enerjiyi bütün boyutlarıyla ele alan şura için çalışmalarını sürdürmektedir. İlk toplantı şubat ayı içerisinde gerçekleştirilecektir.

Sektörümüzle ilgili bir diğer gündem ise termik santrallerin, barajların ve Elektrik Dağıtım şirketlerinin işletme haklarının devredileceğine ilişkin ihale ilanlarıdır. Odamız bu konuda hem hukuksal zeminde mücadeleyi hem teknik raporlar hazırlayarak kamuoyunu bilgilendirme çalışmalarını sürdürmektedir. Bu konuda tarafların tümünün içinde yer aldığı; EMO, Maden MO, Makina MÖ, Tes-İş, T.Maden-İş, Enerji Yapı Yol Sen, Maden-Sen ve KİGEM katılımıyla bir ENERJİ ve MADEN PLATFORMU oluşturulmuştur.

Refah Partisi muhalefette iken hızlı bir özelleştirme karşıtlığı yaparken iktidara gelir gelmez satılabilir

ne varsa hepsini satma şeklinde bir politikayı sürdürmektedir. Bu konuda önemli bir örnek daha önce üç kez Anayasa Mahkemesi'nden dönmüş olan T'nin satışlarıdır.

Refahyol'un kamu kaynaklarını ganimet dağıtır gibi satarak yarattığını iddia ettiği kaynak paketleriyle süslediği 1997 yılı bütçesi TBMM tarafından kabul edilerek uygulamaya konuldu.

"Ücretler enflasyona göre belirlenecek", "ücretlerde eşel mobil sistemi getirilecek", "ücretler dolara endkslenecek" gibi balonların ardından "dolar 1997 yılı içinde ortalama 135.000 TL olacak" yalanı ile desteklenen kamu ücret seviyesi sonunda ortalama %30 artışla onaylandı.

Üç yıl öncesine göre kamuda alım gücü %70 azalmıştır. Dolar bazında üç yıl önce ortalama 1.000 dolar civarında olan ücretler bugün 350 dolara inmiştir. Başbakan Necmettin Erbakan'ın "ne yapalım olanaklarımız bu kadar" açıklaması da kendi içinde bile tutarsızdır. Bu açıklamanın ardından askerlere zam oranının % 72'ye, polislere %52'ye çıkarıldığı açıklanmıştır. İster istemez, "bu ülkede asker veya polis olmak bir ayrıcalık mı?" sorusu akla geliyor.

Bakınız Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel Köprü Dergisi'nin Güz'96 sayısında neler söylüyor; "Demokrasi ordunun yeriyile tayin edilir. Eğer bir ülkede silahlı kuvvetler sivil idarenin emrindeyse, o ülkede demokrasinin birinci şartı yerine gelmiştir. Demokrasi dendiği zaman irade üstünlüğü tartışılmayacaktır. Üstün irade milletin iradesidir." Yorumu sizlere bırakıyorum.

Ülkemizde kamu çalışanları arasında öteden beri varolan farklılıklar aynı işyerinde aynı görevi yapan aynı unvana ve kıdeme sahip kişiler farklı ücretler alır noktasına gelmiştir. Kamuda çalışma biçimleri işçi, sendikali işçi, sözleşmeli, 657 sayılı yasaya tabi memur, geçici işçi vb. şeklinde ayrılmıştır. Öncelikle bunlara son verilmeli tüm çalışanları kapsayacak grevli toplu sözleşmeli sendikalar hakları verilmelidir. Çalışanlar arasındaki ayrımcılık ortadan kaldırılmalıdır.

Ülkede verimliliği, üretimi artırıcı önlemler alınmalı ve kamu çalışanlarının ve kamu kurumlarının ülkenin içinde bulunduğu kötü durumun sorumlusu gibi gösterilmesinden vazgeçilmelidir.

Susurluk kazasıyla ortalığa saçılanlar, toplumun demokrat kesimleri, kitle örgütleri tarafından yıllarca dile getirildiği halde bir türlü üzerine gidilmeyen kirlilik ilişkilerin sadece bir kısmıdır. Ülkemizde gündem çoğumuzu hayrete düşürecek ya da bugüne kadar inandığımız değerleri kökten değiştirecek kadar hızlı değişiyor.

Haberlerde bir lokma ekmek için insanların birbirlerini nasıl ezdikleri ve neleri göze aldıklarını duyacaksınız. O anda yemek yiyorsanız belki lokmalarınız boğazınıza dizilecek demokrasi, insan hakları çerçevesinde çözülecek bir sorunun zor kullanılarak kangrene dönüştüğünü ve yörenin nasıl bir yoksulluk noktasına doğru hızla gittiğini düşüneceksiniz.

Yine haberlerde, DGM'nin öğrenci harçlarını protesto eden öğrencilere verdiği 3 ile 18 yıl arasındaki hapis cezalarını veya Manisa'da çocuk yaşta öğrencilere işkence altında alınmış ifadelerle dayanarak yine 3 ile 12 yıl arasındaki hapis cezalarını duyacaksınız. Aynı haberlerde çete oluşturmak, cinayet işlemek, uyuşturucu ticareti yapmaktan tutuklanan sanıklar hakkında 1 ile 3 yıl arasında değişen "ağır hapis" istemiyle açılan davayı duyacaksınız.

Ülkemiz her yönüyle bir kirlenmişliğin içerisinde, neresine el atsanız başka bir pislikle karşılaşyorsunuz.

"Günümüzde bir çok ülkede insan hakları ve temel özgürlükleri koruma ve geliştirme yönünde en temel araçlardan biri olarak görülen bir kurumdur; Ombudsmanlık Kurumu.

Bu kurumun, idarenin hukuka uygun davranmasını sağlamak, insan hakları ihlallerini önlemek, merkezi ve yerel yönetim birimlerinde görülen her türlü eksiklik, yolsuzluk ve aksanlığı gidermek yönünde yararlı hizmetlerde bulunacağına inanıyoruz." (Şevket GÖKAYA-Hakim/Adalet Bakanlığı 10 Aralık 1993 Milliyet Gazetesi köşe yazısı)

İtalya'daki Gladio tartışmaları sırasında gündeme getirilen ve yolsuzlukların, pisliklerin, cinayetlerin üstüne gitmede geliştirilen yöntemin adıdır Ombudsmanlık.

Kimbilir belki ülkemizde bir Ombudsman'a ihtiyacı var.

Demokrasi istiyoruz, hepimiz için ve hemen şimdi!

Sevgi ve saygılarımla

H. Ali YİĞİT

EMO Yönetim Kurulu Yazmanı

0